

Aparador: coordina Ester Pino



■ Jordi Cervera Desig de foc Meteora

A l'últim racó del món arriba l'actuació del faquir Kibral el Magnífic, fet que suposa una autèntica sorpresa a tots els seus habitants. Però és sobretot en Llorenç a qui causa més expectació. Llorenç, un nen tendre i somniador, vol per sobre de tot dur el foc a la mà, i així li demanarà al faquir perquè l'ajudi. Passen els anys i els trets del seu caràcter s'enforteixen. Ara treballa per a la Rosa, la propietària d'un hotel on, en un ambient poètic i embriagador, regeix la pau i el gust per la cuina. L'arribada d'un fotògraf francès alterarà el ritme quotidià d'aquest microcosmos de nervi literari. La prosa de Jordi Cervera (1959) fa especial insistència en un ventall lèxic i en la concreció descriptiva dels gestos dels personatges. Una prosa lenta, amarada de detalls, adjectius i subordinades, que esdevé suggerent i que basteix un món on quotidianitat i fantasia van de la mà.

Al final de la novel·la, el llibre recull un receptari comentat pel cuiner Santi Santamaria de Can Fabes. **Ester Pino**



■ Àlex Susanna Angles morts Proa

Després de sis anys de *Suite de Gelida*, Àlex Susanna (Barcelona, 1957) continua treballant una poesia de reflexió sobre les relacions entre art i realitat. És així com fa centre del seu contingut instantànies paisatgístiques presenciades pel poeta, en una línia romàntica que emparenta l'home i la natura. Al costat d'un intent de teorització poètica i artística, els poemes de Susanna parlen de l'experiència retallant distància amb el lector. Emotivitat i aprenentatge de la poesia, en tant que aquesta és una necessitat, i alhora salvament "moment a moment" dins d'aquest "present irreparable". Susanna demana anar al sentit primigeni de l'art, a la seva puresa, que oblidem "cada factura, / balanç o pressupost" perquè "brolli el vers que és també mesura", i aconseguir que la seva poesia, amb una musicalitat i una tècnica molt perfeccionades i de gust clàssic ("aquesta mina de grafit / amb què ho escric tot") porti al plaer en el gaudi estètic d'antany davant del paisatge. *Prodesse et delectare*. **E.P.**



■ J. N. Santaaulàlia Yume La Magrana

Després d'escriure el llibre de viatges *Pagodes i gratacels* o traduir al català poesia japonesa (*Haikus de primavera i d'estiu*), aquest escriptor banyolí ara ha fet el que li faltava per completar el cicle nipó: una novel·la. *Yume* és la història de dos amics de tota la vida i de dues maneres de veure el món. En Jan, el somiador, idealista i vitalista, i el narrador, una veu cínica i desencantada, que no s'està de romanços i amb els peus a terra. En Jan mor d'accident, i a partir de l'enterrament el narrador va explicant els darrers temps de tots plegats. En Jan estava casat amb la Laura, però en plena crisi matrimonial decideix marxar al Japó, país del qual s'enamora bojament, com també ho fa de la Hikari, una dona distant i misteriosa. El narrador anirà a Tòquio per intentar fer entrar en raó en Jan i fer-lo tornar a Barcelona i a la seva dona. Malgrat alguna frase tòpicament cursi, *Yume* es llegeix com una exhalació, i tant la veu narradora com la d'un dels protagonistes, el Japó, estan ben dibuixades. **Esdres Jaruchik**



■ Ernst H. Gombrich Breu història del món Empúries

Amb un to de conte molt literari, la història del món que va traçar Gombrich l'any 1935 ha tingut milions de lectors –tant juvenils com adults– arreu del món. *Empúries* ja la va publicar el 1999, però l'edició que presenta ara és la definitiva i revisada per l'autor poc abans de la seva mort. La fama rau en la proposta d'epístola-diàleg, amb un to proper i molt accessible, despulat dels formalismes i la rigidesa dels textos acadèmics, que fa Gombrich sobre el devenir de la història i com aquesta es lliga amb les nostres vides. Des dels inicis de la humanitat fins al segle XX, la ploma de l'autor fa un fris sobre les grans civilitzacions, l'Edat Mitjana, el pas del teocentrisme a l'antropocentrisme, el procés de fronteres dels continents, les grans guerres i la bomba atòmica. Sense deixar a banda les etapes més fosques, Gombrich aprofundeix en els moments més cèlebres i en els herois de la història més reconeguts, cobrint la narració d'una capa de ressonància mítica que aposta –moralment– pel bé de la humanitat. **E.P.**



■ Gerard Guix Dia de caça Columna

En un poble de muntanya, hi viu la Lola, una dona que fa anys que tot li va malament: vídua de fa temps i amb el càrrec d'un fill –en Claudi– amb un greu problema cerebral, intenta lluitar cada dia per sobreviure dins d'un univers de mirades receloses, on el rumor i la crítica fan el pa de cada dia. Un dia, mentre la Lola es debat entre els seus somnis i la vida que li toca portar, en Claudi no torna. I la mateixa nit, quan l'estan buscant, mor d'un dispar a mans d'uns caçadors de senglar. La novel·la emprèn un gir de gènere policial on els protagonistes dubten de si ha estat un accident o si es tracta d'un crim premeditat. A mida que l'obra avança les vides del poble aniran cobrant importància, alhora que s'obrirà una caixa de Pandora complexa i corrupta. Una obra coral amb una prosa que si bé va massa per feina, per una altra banda sap introduir molt bé la intriga i els elements per incitar-la, dins d'un escenari i amb uns personatges del món rural que li donen una volada diferent al thriller. **E.P.**



■ Iban Zaldúa Porvenir Lengua de Trapo

En la literatura basca hi ha vida més enllà de Bernardo Atxaga i Unai Elorriaga. Per exemple, entre d'altres, hi despunta Iban Zaldúa. Ja té gran part de la seva obra (llibres de contes i una novel·la) traduïda al castellà, i amb *Porvenir*, premi Euskadi de literatura de 2006, fa un altre pas de rosca a la seva narrativa. Els contes de Zaldúa són de factura senzilla, sovint amb tocs de ciència-ficció (una ciència-ficció que està al servei de la història, que fa d'escenari de la trama); uns contes que, a la manera de Hemingway, i salvant les enormes distàncies, suggereixen més que no pas mostren, intueixen una història més o menys soterrada. Sigui el conflicte basc o siguin les relacions familiars, entre parella i entre pares i fills, i amb un toc humorístic, Zaldúa ordeix uns contes punyents, atrevits, molt entretinguts. Com a exemple, *Rostra*, una inquietant història en què Antonio, policia, intenta evitar la maledicció, molt profana, que li ha llançat una examant a la seva filla. **E.J.**



■ James Brown I feel good Global Rhythm

La llegenda de James Brown està ja molt reflectida en els seus discos, vídeos i, desgraciadament, en la premsa sensacionalista. Però hi ha una història subterrània que mai s'ha explicat: la del caràcter que va formar un negre criat en la terra de la segregació racial que es vol convertir en un home lliure. Amb les seves complexitats i extravagàncies, amb desconcerts i sense amagar els conflictes amb la justícia, James Brown relata en aquestes memòries el llarg viatge que, des d'una infància força miserable, el va conduir al cim més alt dels camins del gospel, el rhythm & blues i el soul. Les seves narracions vitals van acompanyades de reflexions musicals i el perquè dels seus èxits. Com a tast: "Un no pot fer funk sobre un escenari conscientment, sinó que és el nen musical que portem dins el que s'apodera d'un i de la resta del públic per conduir-nos a un altre lloc". La lectura d'aquestes memòries, per l'altra banda, portaran el lector a la confrontació amb tot un *It's a man man world*. **E.P.**



■ Àngels Bronsoms Animals de rock&roll Pòrtic

Amb el subtítol *Una visió musical i social de l'Espanya dels 70*, Àngels Bronsoms fa una radiografia a través d'entrevistes als noms més famosos d'aquells anys d'eclosió i de "passió" –com va dir Gay Mercader– musical i artística a tot Espanya. Si a Madrid va sorgir la *movida* madrilenya, a Barcelona, sota l'influx d'ícones com Bowie, Lou Reed, Dylan, Warhol, Kerouac o Burroughs, va aparèixer una generació amb la voluntat de trencar motlles i lluitar contra els organismes i els mitjans. Gent com Gay Mercader, Alaska, el moviment de la Nova Cançó, professionals dels mitjans com Carles Bosch (director del recent i aplaudit documental *Balseros*), artistes com Antoni Miró, Mariscal i Ouka Lele al costat de Patty Smith o George Harrison, es passegen en aquestes pàgines acompanyats d'unes fotos d'arxiu que no tenen pèrdua. Unes entrevistes potents que fan una mirada als moviments *underground* dels setanta alhora que posen en dubte certes tendències del present. **E.P.**



■ Jack Kerouac

Libro de haikus
Bartleby Editores

El pes de l'obra literària del rei dels *beats*, Kerouac, recau tot en la seva prosa, però la preocupació pel *haiku* el va acompanyar durant pràcticament tota la seva vida, sobretot durant l'últim tram, quan el va treballar més a partir de la seva introducció al budisme. Aquest llibre parteix de la selecció de 500 poemes que va fer regina Weinrich per a l'edició de *Book of Haikus*. El *haiku* japonès és una composició de tres versos de 5, 7 i 5 síl·labes, generalment sense rima, que presenta una instantània que sol estar lligada amb les estacions de l'any. Com que els gèneres estan per pervertir-los, Kerouac no va ser menys i va alliberar aquesta forma dels seus rigors mètrics per fer-lo servir per portar a la pàgina la *real thing* que va buscar en el seu *modus vivendi*. I en ells va aplegar des d'escenes clàssiques del gènere (com la naturalesa i els animals) a reflexions budistes i zen, al costat d'estampes d'Amèrica amb l'intent de recollir un instant, un moment de l'aquí i l'ara del seu temps, al costat d'una reflexió vital força desesperançadora. **E.P.**



■ Irène Némirovsky

Sang calenta
La Magrana

Una altra recuperació inèdita a títol pòstum d'un dels últims sísmes de la literatura francesa (juntament amb Jonathan Littell i Michel Houellebecq), la novel·lista francesa però d'origen ucraïnès Irène Némirovsky (Kiev, 1903 – Auschwitz, 1942). *Sang calenta* (que ha estat publicada en castellà per Salamandra) va aparèixer a les llibreries franceses el març de 2007. Escrita fa més de 60 anys, la novel·la s'aparta del que es considera l'obra mestra de l'autora, *Suite francesa*, en el sentit que està basada en les experiències personals que va viure durant la Segona Guerra Mundial. *Sang calenta* és la història d'uns personatges de principis segle XX, cap a la dècada dels 30, que viuen a la *campagne* francesa, i que ve narrada per la veu de Sylvestre, el típic solteràs una mica passat de voltes, obert de ment –davant la tancada moralitat de la societat francesa– i alhora un personatge gris, tancat, avorrit i amb poques ambicions. Sylvestre explica, amb certa manera amb la mateixa morositat que la xafarderia dels personatges de Proust, els enrenous familiars que l'envolten. Sobretot els de Colette, la seva neboda preferida. Els fets semblen banals fins que l'acció pren un viratge tràgic: sabem per Sylvestre –mentre que la resta de la família ho ignora– que Colette s'ha casat amb Jean Dorin però que n'estima un altre amb una passió, una sang calenta, que només es poden tenir en la joventut. El mateix dia que Sylvestre se n'assabenta, Jean Dorin mor ofegat al riu dels voltants de casa seva en unes estranyes condicions. La família no sabrà la veritat, només Colette. Al lector només li quedaran les sospites de la veu narrativa. Una veu amb què Némirovsky s'ha assegut a contemplar els actes de la tragicomèdia humana, a la manera dels grecs, on el dia a dia quotidià apareix fracturat bruscament per la passió i la mort, i els ha traspassat a un producte literari de gran qualitat, tens, calent, nerviüt. Una obra menor de l'autora, sí, però literatura mestra, clàssica. **E. P.**



■ Doris Lessing

La clivella
Edicions 62

El narrador, un home ancià que parla des de la Roma de Neró, emprèn l'enorme tasca d'ordenar el material de testimonis orals i escrits d'èpoques llunyanes per construir la història que ens explica. *La clivella* és el lloc mític ubicat junt al mar i on habiten els nostres ancestres primigenis, una comunitat formada únicament per dones. El desordre arriba a les seves tranquil·les vides d'inactivitat quan una d'elles, inesperadament, dóna a llum un baró, a qui consideren un monstre pels atributs desconeguts. A partir d'aquí es creen dos territoris, dos móns: en un hi ha les dones, en l'altre els homes. Les dones entendran que necessiten dels homes per portar descendència a la terra mestissa i variada. Però alhora elles entren dins un aprenentatge per entendre les maneres que tenen ells de fer...

La clivella és una al·legoria en la línia de la narrativa feminista de Lessing on, més que no pas el contingut, són d'interès la recreació del llenguatge i el món ancestral sense temps on fa viatjar. **E. P.**



■ Frank Norris

Avaricia
Belacqva

Frank Norris (1870-1912) és una peça clau per entendre la literatura naturalista dels Estats Units i *McTeague* (traduïda com *Avaricia* en homenatge al film d'Erich von Stroheim) és la seva obra més important. En ella fa un retrat morbida i brutal de les tragèdies produïdes per l'avarícia de l'home, un ésser determinat per les convencions socials que es mou únicament per l'interès de l'or, com *La bèstia humana* de Zola. Aquest retrat anirà apareixent a mida que el protagonista, el miner McTeague, avança lentament però amb obsessió per endinsar-se dins la societat burgesa i observa com el seu entorn està format de cobdícia. La novel·la sempre ha estat un mirall que ha recollit els canvis de la societat moderna, i en concret la novel·la negra n'ha estat un document ple d'informació: el fet de seguir la pista dins de la ciutat fa que l'escriptura plasmi els valors moderns del seu temps. *Avaricia* és un exemple de l'evolució de la novel·la com a gènere dins la societat i Dashiell Hammet i James M. Cain en són descendents. **E.P.**



■ John Stape

Las vidas de Joseph Conrad
Lumen

En la commemoració del 150è aniversari del naixement de Conrad, Lumen ha decidit publicar la biografia més completa i rigorosa sobre l'autor de *Nostramo*. John Stape ha partit de les biografies més famoses de mitjans segle XX, com la de Jocelyn Baines, intentant destriar-ne la realitat i despuntant dels aspectes fantasiosos que sempre han acompanyat l'exòtica i romàntica vida de l'escriptor. Amb un gran esforç acumulatiu d'informació, l'obra pretén oferir les diferents cares –i vides– de la complexitat que suposa la figura de Conrad, comptant també amb la privacitat que sempre va portar, des del vessant de mariner fins al de pare de família, subratllant la relació que va tenir amb altres escriptors de la seva generació, com Henry James. L'obra inclou un apartat de fotografies i un apèndix amb informació complementària, com mapes o l'arbre genealògic de la família Conrad.

John Stape ha escrit també sobre E.M. Forster, Virginia Woolf, Thomas Hardy i William Golding. **E.P.**



■ Ismail Kadaré

Fredes flors de març
Club Editor

Afortunadament pel lector català, Kadaré s'ha traduït força a la nostra llengua. La darrera obra de l'autor albanès és aquesta petita però consistent novel·la situada en una Albània convulsa (quan no ho ha estat?) immediatament postcomunista. Mitjançant l'anècdota d'un escurçó viu trobat al carrer en ple hivern, i per tant quan no toca, Kadaré parla del seu país, un país encara amb tradicions com la del codi d'honor del *kanun*, amb les seves *vendettas* i els seus preus de sang, al costat de la voluntat, un punt càndida, de, finalment, entrar al club d'Occident. Amb un sentit irònic ben esmolat, Kadaré parla per boca del protagonista, un mig pintor mig policia que ha d'investigar un robatori al banc del poble, i que també ha d'hure-se-les amb la família de la seva xicota, ancorada en les tradicions seculars. Entremig, una mena de realisme màgic satíric, a l'eslava, diríem, amanit lleument amb uns rajolins de mitologia i literatura grega. En mans d'aquest etern candidat al Nobel, la menja no resulta gens indigesta. **E.J.**



■ Tzvetan Todorov

La literatura en perill
Galàxia Gutenberg

Tzvetan Todorov (Bulgària, 1939) és un dels lingüistes i teòrics literaris més importants del segle XX. De la seva obra destaquen els estudis i les traduccions dels formalistes russos, dins el si de l'estructuralisme parisenc, i la seva concepció de la creació com a bé de la humanitat interdisciplinari i sense fronteres. A *La literatura en perill* Todorov mostra la seva idea sobre la literatura alhora que fa un repàs de la història de la crítica literària, breu i concís però clar i complet, que arrenca d'una relació autobiogràfica: la seva passió pels llibres. Todorov denuncia que a França (i per extensió part d'Europa) en l'ensenyament de literatura s'estudia la disciplina, però no s'analitza l'objecte, i proposa un viratge per enfrontar-nos amb el text i el seu sentit, en la seva relació amb la realitat i amb nosaltres, en tant que la literatura ajuda a viure. De fàcil lectura, aquest llibret fa un repàs pel pensament literari des dels grecs a l'actualitat, per col·locar la literatura al lloc on es mereix. **E.P.**